

cogitare non possunt. quod si ab aliis sumant eloquē
sapienterq; conscriptum memorięq; commendēt. atq;
ad populum proferant. si eam personam gerunt. non
improprie faciunt etiam. Sic enim quod profecto utile
est multi predicator es ueritatis fiunt. nec multi magis
stri. si unius rei mgrī. idipm dicāt oēs. & sint in eis scis
mata. nec deterrendi sūt isti uoce Hierēie pphete. per
quē deus arguit eos q; furantur uerba eius. unusq; a
proximo suo. Qui enim furantur. alienum rapiunt.
verbum autem dei non est alienum ab eis qui obtem
perant ei. potiusq; dicit ille aliena. qui cum dicit bene.
uiuit male. Quicumq; enim bona dicit. eius uidentur
excogitari ingenio. sed ab eius moribus aliena sunt.
Eos itaq; dixit deus furari uerba sua. qui boni uolunt
videri. loquendo que dei sunt. cum mali sunt. faciēdo
que sua sunt. Cum uero boni fideles bonis fidelibus
hanc operam accommodant. utriq; sua dicunt. quod
& deus ipsorum est cuius sunt illa que dicuntur. & ea
sua faciunt. que non ipsi componere non potuerūt. qui
secundum illa compositē uiuunt.

DE DISCRETIONE DOGMATVM IVXTA
QUALITATEM AUDITORVM. Ca. XXXVII.

Oc quoq; nosse conuenit unumquemq; catho
h licum doctorem quomodo sibi conciliet sui ser
monis authorem. ut dum sciat per supradictā
rationem modos locutionum & species. bene dispen
sando fructus inueniat sue predicationis & laudes. Cū
enim oratio in se exhibet perfectionem. necesse est ut
perpendat auditorum qualitatem. quia ut reuerende
memorie Gregorius Nazanzenus edocuit. non una
eademq; cunctis exhortatio congruit. quia nec cūctos

par morum qualitas astringit. Sepe namq; alios offendunt que aliis profunt, quia plerumq; herbe que hec animalia nutriunt, alia occidunt, & lenis sibilus equos mitigat, catulos instigat, & medicamentum quod hunc morbum imminuit, alteri vires iniungit, & panis qui vitam fortium roborat, paruulorum necat. Pro qualitate ergo audientium formari debet sermo doctorum, ut per singula singulis congruat, & a communis edificationis arte nunquam recedat. Quid enim sunt intentę metes auditorum, nisi (vt ita dixerim) quedam in cythara tensiones strate chordarum? Quas artifex tagendo vt non sibi metipsis dissimile canticum faciant, dissimiliter pulsat, & idcirco chorde consonam modulationem reddunt, quia vno quidem plectro, sed non vno impulsu ferunt. Vnde & doctor quisque vt in vna cunctos virtute charitatis edificet, examinata doctrina non vna eadem exhortatione corda audientium tangere debet.

Aliter namq; admonendi sunt uiri, aliter foemine, quia illis secundum sexum suum grauiora, istis vero iniungenda sunt leuiora, vt illos magna exerceant, istos uero leuia demulcendo conuertant. Aliter iuuenes, atque aliter senes, quia illos plerumq; seueritas commonitionis ad perfectum dirigit, istos uero ad meliora opera deprecatio blanda componit. Aliter inopes, atque aliter locupletes, illis namq; conferre consolationis solatiu contra tribulationem, istis uero inferre metum contra elationem debemus. Plerumq; tamen habitum personarum permutat qualitas morum, ut sit diues humilis, pauper elatus, vnde mox predicantis lingua cum audientis debet uita opponi, ut tanto districtius in paupere elationem feriat, quanto eum nec illata paupertas inclinat, & tanto lenius humilitatem diuitum mulceat, quanto eos nec habundantia que subleuat exaltat. Aliter admonendi

funt sci. atq; aliter milites
militia que sequuntur ex
renda sunt. Ista que am
atq; aliter prelati alios mel
cus superne extollit. Illi
isti ne plus uultu uideat q
atq; domini sermone quidem
dicentis aliquid domini u
fuit cum sermo conditi. n
admonendi sunt ut sciunt
admonendi sunt ut cogno
rum. Alter admonendi si
aliter debet. Sed etes q
emittant fore que sciunt
que quod est. Illi ut uolunt
pietatem dei non inuolunt
putantur. Ista ad ue
Alter impoetores adm
illos namq; ab impoetis
ra compoetis. Istos aut
tano modesta componi
pluribus inceptantur. Isti
iusticia. quia es doctor n
nra rediunt. Alter admo
pallentis. Illi enim di
bitado opes de dignam
fere sunt. Illi plerumq;
admonendi sunt impoet
dumq; est impoetis
gna per multa etia que
requiruntur. quia
quoniam de desiderii
uoluntate debeat sciens.
vt in uia diliget que

sunt leti, atq; aliter tristes. Letis uidelicet inferēda sunt
tristia, quę sequuntur ex supplicio, tristibus uero infe-
renda sunt leta, quę pmittunt ex regno. Aliter subditi
atq; aliter prelati, illos ne subiectio conterat, istos ne lo-
cus superior extollat, illi ne minus impleat quę iubēt,
isti ne plus iusto iubeat quam compleant. Aliter serui
atq; domini, serui quidem ut semper humilitatem con-
dicionis aspiciat, domini uero ut nature sue quę qliter
sunt cum seruis conditi, memoriam non amittant. Isti
admonendi sunt, ut sciant se seruos esse dominorū, illi
admonendi sunt ut cognoscant se cōseruos esse seruo-
rum. Aliter admonendi sunt sapiētes huius seculi, atq;
aliter hebetes. Sapiētes quippe admonendi sunt, ut nō
amittant scire quę sciunt, ebetes quoq; ut appetāt scire
quę nesciunt, illi ut stultam sapientiam deferant, & sa-
pientiam dei non stultam discant, isti uero ut ab ea quę
putatur stulticia, ad ueram sapientiā uicinius currant,
Aliter impudētes admonēdi sunt, atq; aliter uerecūdi,
illos namq; ab impudicicie uicio non nisi increpatio du-
ra compescit, istos autem plerumq; ad melius exhor-
tatio modesta componit, illi se delinquere nisi etiam a
pluribus increpentur, istis plerumq; ad conuersionem
sufficit, quia eis doctor mala sua saltem leniter ad mēo-
riā reducit. Aliter admonendi sunt proterui, atq; aliter
pusillanimes, Illi enim dū ualde de se presunt, expro-
brādo ceteros dedignant, isti autē dū nimis infirmitatis
sue sunt conscij, plerūq; in desperationē cadunt. Aliter
admonendi sunt impacientes, atq; alii patientes. Dicē-
dum nāq; est impacientibus, quia dū frenare spm negli-
gunt, per multa etiā quę nō appetunt in iniquitatū ab-
rupta rapiuntur, quia uidelicet mentē impellit furor,
quo nō trahit desideriu & agit cōmota uelut nesciens,
vnde post doleat sciens, Dicendū itaq; est patientibus,
ut studeant diligere quod sibi necesse est tolerare, ne si

patientiam dilectio non sequitur in deteriore culpā
odij virtus ostensa uertatur, aliter admonendi beniuo-
li, atq; aliter inuidi, admonendi namq; sunt beniuoli vt
sic alienis bonis gaudeant, quatenus habere propria
concupiscant, sic proximorum facta diligendo laudēt,
vt ea etiam imitando multiplicent, quia nihil mercedis
sibi agunt, si ea que diligunt in quantum possunt non
imitant. Admonendi sunt inuidi, ut perpendant quāte
cęcitatē & infelicitatis sunt, q̄ alieno profectu deficiūt,
aliena exultatione contabescunt, qui melioratione p̄xi-
mi deteriores sunt. Aliter admonendi sunt simplices,
atq; aliter impuri, laudandi sunt simplices, ut studeant
nunquam falsa dicere, sed admonendi sunt, nt nouerit
nonnunquam vera reticere, vt simplicitatis bono pru-
dentiam adiungant, quatenus sic securitatē de simpli-
citate possideant, vt circumspēctionem prudentię non
amittant. At contra admonēdi sunt puri, vt quā grauis
sit culpa quam sustinēt, duplicitatē laborem agnoscat,
Dum enim deprehendi metuūt, semper improbas de-
fensios querunt, Aliter admonendi sunt incolomes
atq; aliter egri, Admonendi sunt incolomes, ne opor-
tunitatem salutis in perpetuū promerende despiciant,
ne placere deo se cum possint noluerint, cum uolue-
rint sero non possint, At contra admonendi sunt egri,
vt & se filios dei sentiant, quoniam illos disciplinę fla-
gella castigant, nisi enim correctis hereditatem dare
disponeret, erudire eos per molestias non curaret, Ali-
ter admonendi sunt qui flagella metuūt, & propterea
innocenter uiuunt, Atq; aliter qui sic in iniquitate dur-
rauerunt, vt neq; per flagella corrigantur, Dicendum
namq; est his qui propterea bona faciunt, quia tormen-
torum mala metuunt, quia nullam spiritus libertatem
tenent, Nam nisi pœnam non metuerent, culpam pro-
cul dubio perpetrarent, Vn de luce clarius constat, q̄a

coram deo innocentiā
delictis peccatis, atq;
per flagella compelluntur
rendunt, quanto magis
Aliter admonendi sunt
uacantes, sed nati nati
quodam uia uacare
placent, Nam sipe in g
nant in corde grauis mi
tra admonendi sunt mult
implicata quanto recti
multiplicata uerba dilabo
p̄xi, atq; aliter p̄cipiti
ad agenda bona,

QVAE VIRTU
TRARIAE SIBI
BVS VICTOR

Ac igitur
h̄ predicator
foces uirtu
discernere, ut
ponere cogit uideri ap-
uenerit, Sunt ergo in re
quodammodo ex aliis
ram procedunt, que q̄
necantur, in uno et uic
dierim gestantur, Su
uolentia germina, de
futura nequiarum g
ata ex aliis procedunt

coram deo innocentia amittitur, ante cuius oculos a desiderio peccatur. atq; iniquus ab iniquitatibus nec per flagella compescitur, tanto acriore inuentione feriendi sunt, quanto maiore insensibilitate durauerunt. Aliter admonendi sunt nimis taciti, aliter multiloquio vacantes. Insinuari namq; nimis tacitis debet, quia dum quaedam vicia incaute fugiunt, occulte deterioribus impleantur. Nam sepe linguam quia immoderatus frenant, in corde grauius multiloquium tolerant. At contra admonendi sunt multiloquio vacantes, vt vigilantius inspiciant a quanto rectitudinis depereunt, dum per multiplicia verba dilabuntur. Aliter admonendi sunt pigri, atq; aliter precipites, Illi namq; suadendi sunt, ne ad augenda bona,

QVAE VIRTVTVM SPECIES CONTRARIAE SINT SINGVLIS SPECIEBUS VICIORVM.

Ca. XXXVIII.

h Aec igitur tanto congruentius vnusquisque praedicator valet exprimere, quanto ueratius species uirtutum & e contra uiciorum nouit discernere, ut cum singula singulis nouit operare cuiusq; vulnere aptum possit medicamentum inuenire. Sunt ergo in uirtutibus quaedam species, quae quodammodo ex aliis speciebus quasi ex arboribus rami procedunt, quae quia ab vna uirtutum radice generantur, in vno eiusdem radice stipite frondes pulcherrimi gestantur. Sunt & e contrario in uiciis quaedam uirulenta germina, de quibus omnis illa multitudo pestifera nequiciarum generatur, & sicut in uirtutibus aliae ex aliis procedunt quasi ex genitricibus proles

(praeciosae, sic & in istis quaedam

v ij